

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र

स्वाध्याय
(Assignments)

(सूचना : विविध विषयांचे स्वाध्याय प्रश्न पुढे दिलेले आहेत त्यानुसार
विद्यार्थ्यांनी आपण निवडलेल्या विषयांचे स्वाध्याय तयार करून
दिलेल्या सूचनेनुसार जमा करावेत.)

बी. कॉम. भाग — २

(सत्र — ३)

ऑक्टोबर/नोव्हेंबर २०२४

दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
बी. कॉम. भाग — २ सत्र — ३ स्वाध्याय प्रश्न
ऑक्टो./नोव्हें. २०२४

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले अभिनंदन आणि स्वागत! बी. कॉम. सत्र ३ साठी प्रत्येक विषयासाठी ४० लेखी परीक्षा + १० स्वाध्याय अशी परीक्षापध्दती लागू आहे. सत्र ३ साठीचे स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहेत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या अभ्यासकेंद्राकडे जमा करणे आवश्यक आहे. दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालय शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथे स्वाध्याय स्विकारले जाणार नाहीत.

नियम :

1. सत्र परीक्षेमध्ये प्रत्येक विषयाला लेखी परीक्षा ४० गुण व स्वाध्याय १० गुण अशी एकूण ५० गुणांची आहे.
2. निवडलेल्या प्रत्येक पेपरसाठी एक असे सत्र ३ साठी एकूण सहा स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहे. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद/A4 size paper वापरावा.
3. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, (परीक्षा सुरु होण्याच्या ०८ दिवस अगोदर Online प्राप्त होईल) नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरूपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरूपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करून वापरावे)
4. लिहून पुर्ण केलेले सर्व सहा पेपर्सच्या स्वाध्यायावर आपला परीक्षा बैठक क्रमांक (Exam seat No.) लिहूनच प्रवेशासाठी निवडलेल्या अभ्यास केंद्रावर स्वतः पोच करावे किंवा पोस्टाद्वारे/कुरिअरद्वारे पाठवावेत. (बैठक क्रमांक विद्यापीठाच्या https://sukapps.unishivaji.ac.in/online_portal/#SubMenu या संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील.)
5. विद्यार्थ्यांनी स्वाध्याय आपल्या अभ्यास केंद्रामध्ये जमा करणेच्या अंतिम तारखा परिपत्रकाद्वारे www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावरील Distance Education → Online Notice Board या लिंकवरती नंतर प्रसिध्द करण्यात येतील. यांची संबंधितांनी नोंद घ्यावी

6. एकदा स्वाध्याय जमा केल्यानंतर व त्यांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर तेच स्वाध्याय परत जमा करता येणार नाही व संबंधित सत्राचे स्वाध्याय जमा केले नाही तर ते पुन्हा जमा करता येत नाही. स्वाध्याय गुणांचे पुनर्मुल्यांकन व फेरतपासणी केली जाणार नाही.
7. जे विद्यार्थी स्वाध्याय दिलेल्या वेळेत जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जाणार नाहीत व ते सदरच्या १० गुणांना (Marks) मुक्ततील. याबाबत दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.
8. विद्यार्थ्यांने जर स्वाध्याय जमा केले असतील व तो त्या संबंधित विषयामध्ये अनुत्तीर्ण झाला असेल तर त्याला फ्रेश स्वाध्याय जमा करता येणार नाही. तो लेखी परीक्षेला पुन्हा बसू शकतो, स्वाध्यायाचे पूर्वीचेच गुण विचारात घेतले जातील.
9. बी.कॉम. भाग— २ चा अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२३—२०२४ मध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० अन्वये सुधारित करण्यात आलेला आहे. त्यामुळे स्वयंअध्ययन साहित्याचे अध्ययन करताना विद्यार्थ्यांनी आपल्या विषयाच्या सुधारित अभ्यासक्रमाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्याचे अध्ययन करावे. सदरचा अभ्यासक्रम <https://www.unishivaji.ac.in/bos/commercelist.asp> या विद्यापीठ संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

विशेष सुचना

- अ) दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्राचे आयोजन केले जाते तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्कसत्र, परीक्षा, वेळापत्रक, हॉल तिकीट इ. बाबत माहिती घ्यावी तसेच वेळोवेळी संकेतस्थळाला भेट देवून अद्यावत माहिती जाणून घ्यावी.
- ब) आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयं अध्ययन साहित्य घेणे, सुधारित अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.
- क) आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यास केंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यास केंद्रावर स्वाध्याय जमा केलेस सदरचे स्वाध्याय गुण मिळणार नाहीत.

अभ्यासक्रमाचे नांव : बी. कॉम. भाग — २

सत्र : तीन

विषय :

परीक्षा बैठक क्रमांक :

.....

दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ

1. अभ्यास केंद्राचे नांव : _____

2. विद्यार्थ्यांचे पूर्ण नांव : _____

3. पूर्ण पत्ता : _____

_____ पिन कोड नं.: _____

4. परीक्षा बैठक क्रमांक : _____

5. पी.आर.एन. नंबर : _____

6. अभ्यासक्रमाचे नांव : _____ सत्र : _____

7. पेपरचे नांव : _____

8. पेपर क्रमांक : _____

9. सबजेक्ट कोड : _____

10. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : _____

11. विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी : _____

12. मिळालेले गुण : _____

परीक्षकांची सही : _____

B.Com. II: Corporate Accounting Paper - I

Semester - III

10 Marks

1. Sai Hotels Ltd. has issued on 1/4/2021 12% Debentures of ₹ 18,00,000 at a premium of 6% repayable at par of after 4 years. The company created a Debenture Redemption Fund by transfer of ₹ 4,50,000 every year from Profit & Loss Appropriation A/c. An equal amount and interest thereon were to be invested in 15% Government Bonds at the end of every year. The interest on debentures is payable annually on 31st March every year. On 31st March 2024, the investments were sold for ₹ 15,75,000. The company was having sufficient bank balance including the proceeds from sale of investments to make repayment of debentures with premium. The debentures were redeemed on the date of maturity.

Calculate profit or loss on sale of investment and prepare Debenture Redemption Fund Investment A/c for all the years.

Or

1. Sai Industrial Company Ltd., had the Authorised Capital of Rs. 20,00,000 divided into 20,000 Equity Shares of Rs. 100 each. The Trial Balance of the Company as on 31st March, 2023 was as follows:

Trial Balance
As on 31st March, 2023

Particulars	Debit Rs.	Particulars	Credit Rs.
Purchases	5,00,000	Sales	8,50,000
Debtors	4,00,000	Sundry Creditors	4,00,000
Freehold Property	12,00,000	Reserve for Bad Debts	20,000
Plant and Machinery	4,24,000	Profit and Loss A/c	1,60,000
Audit Fees	26,000	Bills Payable	30,000
Bank Charges	16,000	10% Debentures	5,00,000
Cash at Bank	28,000	Equity Share Capital	10,00,000
Advertisement	41,000	General Reserve	50,000
Bills Receivable	1,25,000		
Rent and Taxes	32,000		
Debenture Interest	25,000		
Bad Debts	6,000		
Salaries	72,000		
Stock (1-4-2018)	1,00,000		
Cash-in-hand	15,000		
Total	<u>30,10,000</u>	Total	<u>30,10,000</u>

Prepare-

- A) Balance Sheet in the prescribed form as on 31st March, 2023.
B) Statement of Profit and Loss for the year ending 31st March, 2023

- C) 1) Cost of Sale, 2) Depreciation, 3) Employee Benefits Expenses, 4) Finance Costs, 5) Share Capital, 6) Reserves and Surplus, 7) Tangible Assets, 8) Long Term Liabilities.

Following adjustments are to be incorporated while preparing final statements.

- 1) Depreciate Plant and Machinery and Fixtures and Fittings at 10%.
- 2) Create Reserve for Bad Debts at 5% on Sundry Debtors.
- 3) Stock on 31st March, 2023 was valued at Rs. 2,55,000.
- 4) Provide Equity Dividend of Rs. 10 per Share.
- 5) Make Provision for Taxation to the extent of Rs. 25,000.
- 6) Provide Interest on Debentures for 6 months.

B.Com. II: Fundamental of Entrepreneurship Paper - I

Semester - III

10 Marks

1. Define entrepreneur and explain functions, qualities and types of Entrepreneur.

Or

1. Explain problems of MSME and how to overcome with it.

बी. कॉम. भाग — २ उद्योजकतेची मुलतत्त्वे पेपर १

सत्र — ३

10 Marks

१. उद्योजकाची व्याख्या सांगून कार्ये, गुण आणि प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

१. सुक्ष्म, लघू आणि मध्यम उद्योगांच्या समस्या सांगून त्यावर मात कशी करावी हे सविस्तर स्पष्ट करा.

B.Com. II: Money and Financial System Paper - I

Semester - III

10 Marks

1. Explain the meaning of money and the function of money.

Or

1. Explain the function of Commercial bank.

बी. कॉम. भाग — २ पैसा व वित्तीय व्यवस्था पेपर — १

सत्र — ३

10 Marks

१. पैशाचा अर्थ आणि कार्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

१. व्यापारी बँकेची कार्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

B.Com. II: Macro-Economics Paper - I

Semester - III

10 Marks

1. Explain in detail the methods of calculating national income.

Or

1. Explain the meaning and causes of inflation.

बी. कॉम. भाग — २ स्थूल अर्थशास्त्र पेपर — १

सत्र — ३

10 Marks

१. राष्ट्रीय उत्पन्न मोजण्याच्या पध्दती सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

१. महागाईचा अर्थ व कारणे सविस्तर स्पष्ट करा .

B.Com. II: Business Communication Paper - III

Semester - III

10 Marks

1. Prepare an imaginary conversation between Bank Manager and Customer on the backdrop of opening an account.

Or

1. Critically comment on the plight of women depicted in 'The Childless One' by Jai Nimbkar.

B.Com. II: Business Statistics Paper - I

Semester - III

10 Marks

1) Explain stages of statistical investigation.

Or

1) Write a note on importance of statistics.